NORAKSTS
Lieta Nr.A42769808
SKA – 54/2011

S P R I E D U M S

Rīgā 2011.gada 24.februārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators J.Neimanis
senatore D.Mita
senatore R.Vīduša

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Lauku atbalsta dienesta pārstāvjiem *I.K.* un *S.O.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc zemnieku saimniecības „Kalna Rēķi" pieteikuma par Lauku atbalsta dienesta 2008.gada 14.septembra lēmuma atcelšanu, sakarā ar zemnieku saimniecības „Kalna Rēķi" kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 11.maija spriedumu daļā, ar kuru pieteikums noraidīts.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja zemnieku saimniecība „Kalna Rēķi" 2005.gadā pieteica 19 ha zemes atbalsta maksājumam Lauku attīstības plāna pasākuma „Agrovide" apakšpasākumā „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība". Pieteicēja saņēma atbalsta maksājumu.

[2] Pieteicēja 2006.gadā pieteicās šādiem atbalsta maksājumiem:

1) 19 ha zemes vienotajam platību maksājumam;

2) 15,3 ha zemes papildu valsts tiešajam maksājumam par laukaugiem un lopbarību;

3) 19 ha zemes bioloģiskās lauksaimniecības attīstības atbalsta maksājumam.

Papildu valsts tiešajam maksājumam tika pieteikts lauks 4 ha platībā, kurš bija apsēts ar vasaras ripsi, lai gan deklarēts ar kodu kā vasaras rapsis.

[3] Lauku atbalsta dienests (turpmāk – dienests) ar 2007.gada 3.jūlija lēmumu piešķīra prasīto atbalstu, izņemot papildu valsts tiešo maksājumu. Papildu valsts tiešo maksājumu atteikts piešķirt, pamatojoties uz Komisijas 2004.gada 21.aprīļa regulas Nr.796/2004, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai ieviestu savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, kura paredzēta Padomes regulā (EK) Nr.1782/2003, ar ko ievieš kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, 51.panta 2.punktu, jo vasaras ripsim nav paredzēts atbalsts, tādēļ, izņemot no pieteiktās platības lauku 4 ha platībā, uz atbalstu tiesīgā platība ir mazāka nekā deklarētā platība, un starpība ir lielāka kā 30%.

[4] Pieteicēja 2007.gadā pieteicās šādiem atbalsta maksājumiem:

1) 18,8 ha zemes vienotajam platību maksājumam;

2) 14,5 ha zemes papildu valsts tiešajam maksājumam;

3) 18,8 ha zemes bioloģiskās lauksaimniecības attīstības atbalsta maksājumam.

2007.gada septembrī dienests veica 2007.gada iesniegumā deklarēto lauku fizisko kontroli un konstatēja, ka viena no pieteiktā lauka platībām ir mazāka par atbalstam minimālo lauka platību, bet dažu lauku platības ir mazākas, nekā deklarētas.

[5] Dienests ar 2008.gada 2.aprīļa lēmumu konstatēja, ka pieteicēja 2007.gadā faktiski ir samazinājusi tās platības, kurās 2005.gadā ir apņēmusies pildīt bioloģiskās lauksaimniecības prasības, tādēļ nepamatoti saņēmusi lielākus maksājumus, nekā tai pienāktos. Ar šo lēmumu pieteicējai uzlikts pienākums atmaksāt daļu no nepamatoti saņemtā bioloģiskās lauksaimniecības attīstības atbalsta par 2005. un 2006.gadu. Šāds lēmums atstāts negrozīts ar dienesta 2008.gada 14.septembra lēmumu.

[6] Pieteicēja iesniedza pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu un atlīdzinājuma piešķiršanu.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 15.jūnija spriedumu pieteikums noraidīts, bet atlīdzinājuma prasījums atstāts bez izskatīšanas. Ar Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 11.maija spriedumu pieteikums apmierināts daļēji:

1) uzlikts pienākums dienestam izdot administratīvo aktu, aprēķinot un izmaksājot pieteicējai atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu par 2007.gadu par 2006.gadā apstiprināto platību 5,6 ha platībā;

2) noraidīts prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par papildu valsts tiešo maksājumu par 2006. un 2007.gadu aprēķināšanu un izmaksu;

3) noraidīts prasījums par dienesta 2008.gada 4.septembra lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts dienesta 2008.gada 2.aprīļa lēmums;

4) atstāts negrozīts Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 15.jūnija spriedums daļā par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas daļā par atlīdzinājuma prasījumu.

Tiesas spriedums citastarp pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Apelācijas instance nevar izskatīt pieteicējas apelācijas sūdzībā pieteikto prasījumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu izmaksāti papildu valsts tiešie maksājumi par 2008.gadu, jo šāds prasījums nav pieteikts pirmās instances tiesā.

[7.2] Papildu valsts tiešais maksājums pieteicējai saskaņā ar 2006.gada iesniegumu netika piešķirts, jo pieteicēja atbalstu pieprasījusi par tādu laukaugu, par kuru nav paredzēts atbalsts. Papildu valsts tiešais maksājums laukaugu platībām paredzēts Ministru kabineta 2006.gada 21.marta noteikumu Nr.221 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai" 2.1.apakšpunktā „platības maksājumi". Atbilstoši šo noteikumu 15.punktam noteikumu 2.1.apakšpunktā minētos maksājumus var saņemt par lauksaimniecībā izmantojamo zemi (saskaņā ar noteikumu 16.pielikumā minētajiem kultūru kodiem), kura ir bijusi labā lauksaimniecības stāvoklī uz 2003.gada 30.jūniju un atbilst punktā minētajiem nosacījumiem. 16.pielikumā vasaras rapsim ar kultūras kodu 211 paredzēts gan laukaugu platības maksājums, gan vienotais platības maksājums. Savukārt kultūras kodam 989 „Pārējās kultūras aramzemē" paredzēts tikai vienotais

platības maksājums. Minētais nozīmē, ka kultūraugiem ar kultūras kodu 989 „Pārējās kultūras aramzemē" nav paredzēts papildu valsts tiešā maksājuma laukaugu platībām atbalsts.

[7.3] Lietā ir strīds par to, vai vasaras ripsim nebūtu piešķirams tāds pats kultūras kods, kāds tas ir vasaras rapsim – 211. Pieteicēja norāda, ka Latvijas normatīvajos aktos nepamatoti sašaurināts Eiropas Savienības tiesību aktos, konkrēti Padomes 2003.gada 29.septembra regulas Nr.1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza regulas (EEK) Nr.2019/93, (EK) Nr.1452/2001, (EK) Nr.1453/2001, (EK) Nr.1454/2001, (EK) 1868/94, (EK) Nr.1251/1999, (EK) Nr.1254/1999, (EK) Nr.1673/2000, (EEK) Nr.2358/71 un (EK) Nr.2529/2001 IX pielikumā, lietotā kombinētās nomenklatūras (KN) koda „ex120500 – rape seed" tulkojums, jo tas Eiropas Savienības tiesību aktos tiek attiecināts gan uz rapšu, gan uz ripšu sēklām. Pārbaudot regulas Nr.1782/2003 IX pielikumā minēto laukaugu sarakstu latviešu un angļu valodā, tiesa konstatēja, ka ar KN kodu ex120500 ir klasificētas „rapšu sēklas", kuru tulkojums angļu valodā ir „rape seed". Pārbaudot citus Eiropas Savienības tiesību aktus, tiesa pārliecinājās, ka rapša un ripša sēklas netiek apzīmētas ar vienu jēdzienu „rape seed", kurš tiek attiecināts tikai uz rapšu sēklām, turklāt ar konkrētu kodu – ex120500. Piemēram, Komisijas 2009.gada 29.oktobra regulas Nr.1120/2009, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenot vienotā maksājuma shēmu, kura paredzēta III sadaļā Padomes Regulā Nr.73/2009, ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, I pielikumā „2.panta c) punktā minēto laukaugu saraksts" ar KN kodu ex120500 norādīts „rapsis", bet angļu valodā „rape seed". Tāpat arī Padomes 1999.gada 17.maija regulas Nr.1251/1999, ar kuru izveido atbalsta sistēmu dažu laukaugu audzētājiem, I pielikumā sastopams iepriekš minētajam identisks KN kods, kā arī tā apraksts latviešu un angļu valodās. Savukārt Eiropas Savienības tiesību aktos, kuri attiecināti uz abiem kultūraugiem, konsekventi tiek lietots tulkojums „rape or/and colza seeds". Pārbaudot šos normatīvos aktus, tiesa nonāca pie secinājuma, ka „ripsis" tiek tulkots kā „colza", nevis „rape seed", „turnip rape" vai „swede rape". Piemēram, Komisijas 2010.gada 9.februāra regulā Nr.163/2010, ar ko 2009.gadam izveido Padomes regulā Nr.3924/91 paredzēto rūpniecisko ražojumu Prodcom sarakstu, ripsis 1.piezīmes 1.1.punktā ir norādīts, ka šās regulas 10. un 11.pielikumā doto sarakstu

pirmajās divās ailēs ir aprakstīti iegūtie produkti. Pirmajā ailē norādīts pozīcijas vai nodaļas numurs kombinētajā nomenklatūrā, bet otrajā ailē sniegts šādā pozīcijā vai konsekventi tiek tulkots kā „colza". Arī Komisijas 2009.gada 30.septembra regulā Nr.948/2009, ar ko groza I pielikumu Padomes regulā Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu, kurā tiek pieminēts gan rapsis, gan ripsis, ripsis tiek tulkots kā „colza". Turklāt arī pieteicējas pieminētais Pagaidu nolīgums par tirdzniecību un ar to saistītiem jautājumiem starp Eiropas Kopienu un Libānas Republiku (CELEX numurs 22002A0930(01)), kurš ir gan specifisks, gan arī nesaista Latviju, paredz, ka uz „rapšu vai ripšu sēklām, arī sasmalcinātām" attiecināms kods 120500 (nevis ex120500, kā norāda pieteicēja). Atbilstoši šī nolīguma 1.pielikuma noteikumiem neatkarīgi no kombinētās nomenklatūras interpretācijas noteikumiem produktu aprakstu formulējumi uzskatāmi tikai par orientējošiem, un preferenču sistēma šajā pielikumā ir noteikta pēc tiem KN kodiem, kādi ir šā dokumenta pieņemšanas laikā. Ja ir norādīti ex KN kodi, preferenču sistēma jānosaka, izmantojot gan KN kodu, gan arī atbilstīgo aprakstu. Arī Komisijas 1993. gada 2. jūlija regulas Nr.2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes regulai Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, 9.pielikuma nodaļā iekļautais preču apraksts. Trešajā ailē ir precizēts noteikums attiecībā uz katru ierakstu pirmajās divās ailēs. Ja pirms ieraksta pirmajā ailē ir atzīme „ex", tad trešajā ailē iekļautais noteikums attiecas tikai uz to pozīcijas vai nodaļas daļu, kas aprakstīta otrajā ailē. Augstāk minētais nozīmē, ka pirms konkrēta preču apraksta KN koda norādītais „ex" noteic, ka konkrēti pasākumi attiecas tikai uz tādām precēm, kas visādā ziņā atbilst koda aprakstam. Ievērojot minēto, atzīstams, ka Latvijas normatīvajos aktos nav sašaurināts Eiropas Savienības tiesību aktos lietotā KN koda „ex120500 – rape seed" tulkojums, tāpēc nav pamata atzīt, ka ripsim būtu piemērojams tāds pats kods kā rapsim – 211, un secīgi – rapsim paredzētais atbalsts būtu attiecināms arī uz ripsi.

[7.4] Nav pamata vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar prejudiciālu jautājumu, jo atbilstoši Eiropas Kopienas Dibināšanas līguma 234.pantam dalībvalstu tiesas vēršas Eiropas Kopienu Tiesā tad, ja skaidrojums tai ir vajadzīgs attiecīgās lietas izspriešanai un skaidrojuma vajadzību vērtē pati dalībvalsts tiesa.

[8] Pieteicēja iesniegusi kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 11.maija spriedumu daļā, ar kuru pieteikums noraidīts. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[8.1] Tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 15.panta ceturto daļu un 104.[1]pantu, jo atstājusi bez ievērības pieteicējas lūgumu par vēršanos Eiropas Savienības Tiesā par regulas Nr.1782/2003 IX pielikumā lietotā KN koda „ex120500" tulkojumu, vai tas attiecas tikai uz rapša sēklām, vai arī vasaras ripšu sēklām.

[8.2] Tiesa nepamatoti norādījusi, ka vasaras ripsis regulās tiek tulkots kā „colza", jo, piemēram, regulas Nr.1782/2003 IX pielikumā laukaugs ar kodu „ex120500" tulkots kā rapšu sēklas, bet franču valodā kā „graines de navette ou de colza" jeb rapša vai ripša sēklas.

[8.3] Tiesa nepamatoti apgalvojusi spriedumā, ka atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 21.marta noteikumu Nr.221 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstība" 28. un 29.punktam pieteicējai bija jāizdara labojumi iesniegumā, bet tā tos nav veikusi. Tiesa nav ievērojusi, ka 2006.gadā pieteicējai sertificējošās institūcijas eksperts esot teicis, ka institūcija pati veiks saskaņošanu. Šādu saskaņošanu institūcija nav veikusi pilnībā, jo platībmaksājumu pieteikuma kopijā labots kods, kā arī izsvītrots papildu valsts tiešā maksājuma ailē ievilktais krustiņš. Labojumi veikti 2006.gada 1.jūnijā, bet labojumus varēja veikt līdz 11.jūnijam, tādēļ atbalsts par 2006.gadu noraidīts nepamatoti.

[8.4] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka zemes robežu plāni nevar tikt izmantoti par pamatu lauksaimniecībā izmantojamo platību deklarēšanai.

Kasācijas sūdzībā lūgts vērsties ar jautājumu Eiropas Savienības Tiesā, kā arī papildināti pieteikumā minētie prasījumi ar lūgumu uzlikt pienākumu izmaksāt papildu valsts tiešos maksājumus par 2008. un 2009.gadu un apmierināt atlīdzinājuma prasījumu.

Motīvu daļa

[9] Administratīvā procesa likuma 15.panta ceturtā daļa noteic, ka Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Piemērojot Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas, iestāde un tiesa ņem vērā Eiropas Kopienu Tiesas judikatūru. Administratīvā procesa likuma 104.[1]pants noteic, ka tiesa Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normās

paredzētajos gadījumos uzdod jautājumu Eiropas Kopienu Tiesai par Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma taisīšanai. Līguma par Eiropas Savienības darbību 267.panta otrā daļa noteic, ka tiesa var lūgt, lai Eiropas Savienības Tiesa sniedz nolēmumu par jautājumu par Līgumu interpretāciju vai Eiropas Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju, ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā un ja šī tiesa uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai varētu sniegt spriedumu.

Izskatāmajā lietā regulas Nr.1782/2003 IX pielikumā minēto laukaugu saraksts nav jāpiemēro, jo regulas 100.panta pirmais punkts noteic, ka nacionālā dalībvalsts pati var izvēlēties un noteikt atbalstāmo laukaugu kultūras. Latvija par tādu izvēlējās rapša kultūru, paredzot tai ar Ministru kabineta 2006.gada 21.marta noteikumu Nr.221 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstība" 30.punktu un 16.pielikumu laukaugu platības maksājuma saņemšanu. Tādēļ nav nozīmes, ka regulas Nr.1782/2003 IX pielikumā laukaugs ar kodu „ex120500" tulkots kā „rape seed" (latv.val. – rapša sēklas), bet franču valodā kā „graines de navette ou de colza" (latv.val. – rapša vai ripša sēklas).

[10] Sertificējošās institūcijas novērtēšanai 2006.gada 1.jūnijā nav nozīmes, jo pieteicēja 2006.gadā lauku 4 ha platībā bija apsējusi ar vasaras ripsi, par kuru atbalsta maksājums nepienākas. Tāpat tiesa pamatoti atzinusi, ka zemes gabalu platības noteicamas precīzi. Tas izriet no regulas Nr.796/2004, kuras 12.panta pirmās daļas „d" apakšpunktā norādīts, ka atbalsta pretendentam ir pienākums vienotajā pieteikumā lauksaimniecības zemes gabala platību norādīt hektāros līdz divām decimāldaļām. Zemes robežu plānos minētās platības ir aptuvenas, tajos pat norādīts, ka, izpildot kadastrālo uzmērīšanu, platības var mainīties.

[11] Apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka tā nevar izskatīt pieteicējas apelācijas sūdzībā pieteikto prasījumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu izmaksāti papildu valsts tiešie maksājumi par 2008.gadu, jo Administratīvā procesa likuma 302.panta otrā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā. Kasācijas instancē jaunu prasījumu pieteikšana arī nav iespējama, jo saskaņā ar Administratīvā procesa

likuma 347.panta pirmo daļu kasācijas instance tikai pārbauda pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu. Tas nozīmē, ka Senāts jaunus prasījumus neizskata, un to iekļaušana kasācijas sūdzībā nav pieļaujama.

[12] Atlīdzinājuma prasījums ir atstāts bez izskatīšanas ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu. Šajā daļā tas bija pārsūdzams tikai vienā instancē – Administratīvajā apgabaltiesā. Tādēļ kasācijas sūdzība par šādu tiesas nolēmumu nav pieļaujama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 11.maija spriedumu daļā, ar kuru zemnieku saimniecības „Kalna Rēķi" pieteikums noraidīts.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	*(paraksts)*	J.Neimanis
Senatore	*(paraksts)*	D.Mita
Senatore	*(paraksts)*	R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis
Rīgā 2011.gada 24.februārī